

Beretning

om

TILSKUD TIL

RETSHJÆLPSINSTITUTIONER

2011

Afgivet af Civilstyrelsen i maj 2011

Reglerne

Som led i implementeringen af reformen vedrørende blandt andet fri proces og retshjælp, der er vedtaget ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, er der udstedt en bekendtgørelse om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter, bekendtgørelse nr. 1296 af 8. december 2006. Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i retsplejelovens § 323, stk. 7, og § 324.

Bekendtgørelsen indeholder den nærmere regulering, der er forudsat i forarbejderne til ændringsloven, som bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1436 fra 2004 om reform af den civile retspleje III.

Justitsministeriet tilførte i 2007 retshjælpsområdet yderligere midler og oprettede en udligningspulje med henblik på at sikre kontinuitet i tilskuddenes størrelse. Som følge af udligningspuljens oprettelse blev tilskudsbekendtgørelsen ændret ved bekendtgørelse nr. 1057 af 31. august 2007.

Retshjælpsinstitutionerne opdeles i retshjælpskontorer (private institutioner, hvor rådgiverne ikke nødvendigvis er advokater) og advokatvagter (lokale advokater, der typisk én gang om ugen yder gratis rådgivning på biblioteker og lignende). Retshjælp kan inddeles i trinene 1, 2 og 3, der nærmere er defineret i bekendtgørelsen om offentlig retshjælp ved advokater, bekendtgørelse nr. 1431 af 14. december 2010. Advokatvagter yder alene rådgivning på trin 1, hvorimod retshjælpskontorer kan yde retshjælp svarende til både trin 1, 2 og 3.

Retshjælpapuljen

Hvert år afsættes et beløb på finansloven (retshjælpapuljen), hvorfra der ydes tilskud til alle godkendte retshjælpsinstitutioner. Der har været et ønske i Retsplejerådet om, at i hvert fald en del af tilskuddet til retshjælpskontorer betinges af aktivitetsniveauet i det pågældende kontor. Der har ikke været ønske om indholdsmæssige ændringer for så vidt angår advokatvagterne.

Retshjælpapuljen er opdelt i 3 puljer; basispuljen (82,5 % af retshjælpapuljen), aktivitetspuljen (5 % af retshjælpapuljen) og udligningspuljen (12,5 % af retshjælpapuljen). Advokatvagter kan alene få tilskud fra basispuljen og udligningspuljen, hvorimod retshjælpskontorerne også kan få tilskud fra aktivitetspuljen.

I forbindelse med en reform af det grønlandske retsvæsen er der vedtaget en ny retsplejelov for Grønland (lov nr. 305 af 30. april 2008). I medfør af den grønlandske retsplejelovs § 84, stk. 5, kan justitsministeren af statskassen yde tilskud til retshjælpsinstitutioner i Grønland. Den nye

retsplejelov for Grønland trådte i kraft den 1. januar 2010. På denne baggrund blev der på finansloven for 2010 afsat 1 mio. kr. til at forhøje retshjælpapuljen årligt fra 2010 og frem.

Der er på finansloven for 2011 således i alt afsat 12,8 mio. kr. til retshjælpapuljen.

Basispuljen udgør i 2011 10.560.000 kr., aktivitetspuljen 640.000 kr. og udligningspuljen 1.600.000 kr.

En af de godkendte tilskudsberettigede retshjælpsinstitutioner modtager tillige hvert år tilskud fra Justitsministeriets andel i Landbrugslotteriets overskud i det pågældende år. Det beløb, der forventes modtaget herfra, fratrækkes i henhold til bekendtgørelsens § 3 a, stk. 4, i basistilskuddet fra Civilstyrelsen. I 2011 skønnes beløbet fra Landbrugslotteriet 50.000 kr. mindre end i 2010.

Ansøgningerne

Civilstyrelsen har modtaget ansøgninger om tilskud fra i alt 85 allerede godkendte retshjælpsinstitutioner rundt om i landet. Herudover har Civilstyrelsen siden afslutningen af sidste års tilskudsrunde (1. maj 2010) modtaget syv ansøgninger om godkendelse som tilskudsberettiget, hvoraf en enkelt er blevet godkendt.

Samtlige godkendte institutioner har i alt søgt om 15.048.114 kr.

Godkendelse

Civilstyrelsen har godkendt ét kontor, der har søgt om at blive godkendt som berettiget til at kunne modtage tilskud fra retshjælpapuljen.

Civilstyrelsen har afslået ansøgninger fra seks retshjælpskontorer, der har søgt om at blive godkendt som berettiget til at kunne modtage tilskud fra retshjælpapuljen.

Ansøgningerne fra fire af retshjælpskontorerne er afslået, fordi man havde etableret sig eller ønskede at etablere sig i områder, hvor der i forvejen var tilstrækkelige retshjælpstilbud, og Civilstyrelsen meddelte derfor afslag under henvisning til § 1, stk. 2, i tilskudsbekendtgørelsen.

En ansøgning er afslået, fordi kontorets rådgivning efter Civilstyrelsens vurdering var beregnet til en bestemt afgrænset målgruppe, hvorfor kontoret efter Civilstyrelsens opfattelse ikke var åbent for alle. Civilstyrelsen meddelte derfor afslag under henvisning til § 1, stk. 1, nr. 5, i tilskudsbekendtgørelsen.

Herudover er en ansøgning afslået, fordi kontorets vedtægter ikke kunne godkendes, og idet retshjælpen i øvrigt ikke var fremkommet med de oplysninger, Civilstyrelsen havde anmodet om i forbindelse med behandlingen af ansøgningen. Civilstyrelsen meddelte derfor afslag under henvisning til § 1, stk. 1, nr. 1, i tilskudsbekendtgørelsen.

Basistilskud

Ved beregningen af basistilskuddet har Civilstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skønnet, hvor store institutionens rimelige driftsudgifter i 2011 må antages at blive. Ved denne vurdering er der navnlig lagt vægt på oplysningerne i regnskabet om de i 2010 afholdte udgifter sammenholdt med budgettet for 2011. Der er eventuelt også lagt vægt på oplysningerne i regnskabet for 2009 med henblik på at vurdere udgifternes rimelige størrelse i forhold til det budgetterede. Civilstyrelsen har i visse tilfælde anmodet om yderligere oplysninger fra ansøgeren til brug for vurderingen.

Det bemærkes i den forbindelse, at der alene kan ydes basistilskud til dækning af de udgifter, der er nævnt i § 3 a, stk. 1, hvilket vil sige:

1. Rimelig leje af lokaler eller anskaffelse af lokaler i øvrigt.
2. Et rimeligt honorar til lederen af institutionen og efter omstændighederne til rådgiverne. Honoraret skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis.
3. Rimelig løn til eventuelt kontorpersonale.
4. Rimelige kontorholdsudgifter og eventuelt udgifter til uddannelse af rådgivere.
5. Rimelige udgifter til oplysningsvirksomhed.

Det bemærkes desuden, at udgiften skal være rimelig set i forhold til institutionens art og drift. Ekstraordinært store udgifter til eksempelvis annoncering og lignende er således ikke rimelige, medmindre der er saglige hensyn, der taler for, at netop disse udgifter i det pågældende år er af den pågældende størrelse.

Det bemærkes endvidere, at der alene efter omstændighederne kan ydes en rimelig løn til rådgiverne på et retshjælpskontor. Disse omstændigheder kan eksempelvis være, at kontoret er hjemmehørende i et område, hvor det er vanskeligt at rekruttere frivillige, ulønnede rådgivere. Lønnen skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis, og rimeligheden i lønnens størrelse må vurderes på denne baggrund.

Civilstyrelsen modtager som anført ovenfor samlet ansøgninger for et beløb, der ganske væsentligt overstiger bevillingen på finansloven. Hvis summen af de rimelige driftsudgifter overstiger det beløb, der er til rådighed i basispuljen, reduceres basistilskud til institutioner, hvis rimelige driftsudgifter ligger over en administrativt fastsat grænse, forholdsmæssigt. Denne grænse er fastsat til 25.000 kr. Den forholdsmæssige reduktion foretages med samme procentsats på alle de ansøgninger, der ligger over grænsen. Procentsatsen for 2011 er 16.

Eventuelt overskydende midler fra udligningspuljen udbetales som basistilskud efter § 3, stk. 2. I 2011 er 545.997 kr. overført fra udligningspuljen som overskydende midler til basispuljen. Da de overskydende midler fra udligningspuljen ikke rækker til at dække de resterende rimelige driftsudgifter, er der retshjælpskontorer og advokatvagter med rimelige driftsudgifter over 25.000 kr., der ikke får dækket alle deres rimelige driftsudgifter.

Udligningstilskud

Efter § 3 d kan der med virkning fra år 2010 ydes udligningstilskud til advokatvagter og retshjælpskontorer, såfremt institutionens beregnede basistilskud er enten 10.000 kr. eller 10 % lavere end summen af det tildelte basistilskud og det eventuelle udligningstilskud, som institutionen modtog det foregående år. Udligningstilskuddet kan maksimalt udgøre forskellen mellem de godkendte rimelige driftsudgifter efter § 3 a og det tilskud, der blev modtaget som basistilskud og eventuelt udligningstilskud det foregående år. Summen af basistilskud efter reduktion og udligningstilskud kan således ikke overstige de godkendte driftsudgifter. Som anført ovenfor er der i 2011 efter uddeling af udligningstilskud overskydende midler i udligningspuljen, der herefter er overført til basispuljen. De overskydende midler fra udligningspuljen er i bilaget til beretningen for 2011 betegnet som restudligningspulje.

Aktivitetstilskud

Ud over basistilskuddet kan retshjælpskontorerne modtage aktivitetstilskud. Reglerne om aktivitetstilskud finder ikke anvendelse for advokatvagterne.

Aktivitetstilskuddet beregnes efter § 3 b. Efter bestemmelsen lægges der vægt på omfanget af den retshjælp, retshjælpskontoret har ydet det foregående finansår. For så vidt angår rådgivning ud over trin 1, lægges der kun vægt på omfanget af retshjælp til sager, der emnemæssigt er omfattet af retshjælp ved advokater, og som er ydet til personer, der opfylder de økonomiske betingelser for retshjælp ved advokater.

Aktivitetstilskud beregnes på baggrund af oplysningerne i det enkelte retshjælpskontors årsberetning om omfanget af den retshjælp, som kontoret har ydet. På grundlag af de indsendte oplysninger er der i 2010 i alt givet rådgivning i 36.816 henvendelser, der indgår i den samlede beregning af aktivitetstilskud.

Fordelingen

Civilstyrelsen har for at højne gennemsigtigheden af fordelingen af midlerne fra retshjælpspuljen optrykt en oversigt over samtlige bevillinger som bilag til denne beretning.